

สภาพและความต้องการด้านการพัฒนาบุคลากรของข้าราชการส่วนภูมิภาค
สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ
: การศึกษาเฉพาะกรณีภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

นายสุเทพ บุญเต็ม

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2534

ISBN 974 - 578 - 815 - 5

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

017672

117350220

STATES AND NEEDS FOR PERSONNEL DEVELOPMENT OF REGIONAL-ADMINISTRATIVE
OFFICIALS UNDER THE JURISDICTION OF THE OFFICE OF PERMANENT SECRETARY,
MINISTRY OF EDUCATION : A CASE STUDY OF THE NORTHEASTERN REGION

MR. SUTEP : BOONTERM

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Education

Department of Educational Administration

Graduate School

Chulalongkorn University

1991

ISBN 974 - 578 - 815 - 5

หัวข้อวิทยานิพนธ์

สภาพและความต้องการด้านการพัฒนาบุคลากรของข้าราชการส่วน
ภูมิภาค สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ :
การศึกษาเฉพาะกรณีภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

โดย

นายสุเทพ บุญเติม

ภาควิชา

บริหารการศึกษา

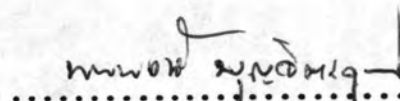
อาจารย์ที่ปรึกษา

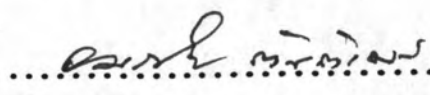
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อมรชัย ตันติเมธ

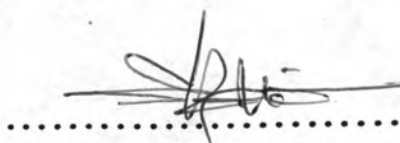
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาคำหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วิชัยภักย์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ นพพงษ์ บุญจิตราคุลย์)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อมรชัย ตันติเมธ)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระวัฒน์ อุทัยรัตน์)

สุเทพ บุญเติม : สภาพและความต้องการด้านการพัฒนาบุคลากรของข้าราชการส่วนภูมิภาค
สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ : การศึกษาเฉพาะกรณีภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
(STATES AND NEEDS FOR PERSONNEL DEVELOPMENT OF REGIONAL-
ADMINISTRATIVE OFFICIALS UNDER THE JURISDICTION OF THE OFFICE OF
PERMANENT SECRETARY, MINISTRY OF EDUCATION : A CASE STUDY OF THE
NORTHEASTERN REGION) อ.ทีปรีक्षा : ผศ.ดร.อมรชัย ตันติเมธ, 183 หน้า.
ISBN 974-578-815-5

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพ ความต้องการ ปัญหาและอุปสรรคในการ
พัฒนาบุคลากรของข้าราชการส่วนภูมิภาค สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ ใน
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ผลการวิจัยพบว่า

สภาพการพัฒนาบุคลากรของข้าราชการส่วนภูมิภาค สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวง
ศึกษาธิการ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีการพัฒนาตามกระบวนการพัฒนาบุคลากรเป็นส่วนใหญ่

ความต้องการด้านการพัฒนาบุคลากรของข้าราชการส่วนภูมิภาค สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวง
กระทรวงศึกษาธิการ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีความต้องการสูงเกือบทุกด้าน คือ ด้านการฝึก
อบรมหรือประชุมเชิงปฏิบัติการ ด้านการสัมมนาทางวิชาการ ด้านการเผยแพร่ข่าวสารทางวิชาการ
ด้านการนิเทศงาน ด้านการศึกษาต่อหรือดูงานเพิ่มเติม และด้านการไปทัศนศึกษาดูงานและสังเกต
วิธีการทำงาน ส่วนการโยกย้ายสับเปลี่ยนหน้าที่การงาน มีความต้องการต่ำกว่าด้านอื่น

ปัญหาและอุปสรรคมีค่อนข้างมากทุกด้าน โดยเฉพาะการวางแผนและการดำเนินการตาม
แผนมีปัญหามากกว่าด้านอื่น

ภาควิชา ..... บริหารการศึกษา
สาขาวิชา ..... บริหารการศึกษา
ปีการศึกษา 2533

ลายมือชื่อนิติ .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม .....

SUTEP BOONTERM: STATES AND NEEDS FOR PERSONNEL DEVELOPMENT OF REGIONAL-ADMINISTRATIVE OFFICIALS UNDER THE JURISDICTION OF THE OFFICE OF PERMANENT SECRETARY, MINISTRY OF EDUCATION : A CASE STUDY OF THE NORTHEASTERN REGION. THESIS ADVISOR : ASST.PROF. AMORNCHAI TONTIMEDH, Ph.D., 183 pp. ISBN 974-578-815-5.

The purposes of this research are to study States, Needs, Problems and Obstacles of personnel development of regional-administrative officials under the jurisdiction of the office of Permanent Secretary, Ministry of Education in Northeastern region.

The findings of this research are as follows:

States of personnel development of regional-administrative officials under the jurisdiction of the Permanent Secretary, Ministry of Education in Northeastern region were mostly developed in accordance with the process of personnel development.

Needs for personnel development of regional-administrative officials were mostly high as follows: Training or workshop, Academic Seminar, Academic Media Informing, Jobs Supervision, Continuing Education and Inter-Visitation. But the needs for Position Rotation were lower than the others.

There were rather more problems and obstacles in every aspect, especially planning and operated problems were more than the others.

ภาควิชา ..... บริหารการศึกษา
สาขาวิชา ..... บริหารการศึกษา
ปีการศึกษา 2533

ลายมือชื่อนิสิต ..... *[Signature]*
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา ..... *[Signature]*

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จล่วงไปด้วยดีด้วยความเอาใจใส่ดูแล แนะนำ ช่วยเหลือ จาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อมรชัย คันติเมธ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ อาจารย์ท่านอื่น ๆ ที่กรุณาสละเวลาให้คำปรึกษาในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิคือ รองศาสตราจารย์ นพพงษ์ บุญจิตราคุลย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระวัฒน์ อุทัยรัตน์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญมี เฌรยอค ซึ่งผู้วิจัยต้องขอกราบขอบพระคุณทุกท่านที่เอื้อนามมาข้างต้น นอกจากนี้แล้ว ผู้วิจัยยังได้รับความกรุณาจากผู้บังคับบัญชาในสังกัดทุกระดับที่ให้การสนับสนุนการจัดทำ วิจัยครั้งนี้คือ อาจารย์บรรจง ชูสกุลชาติ อธิการบดีกระทรวงศึกษาธิการ อาจารย์ ดร.วีระ บำรุงรักษ์ ผู้ช่วยปลัดกระทรวงศึกษาธิการ อาจารย์ธวัชชัย ทักกีสว่าง ศึกษาธิการจังหวัด ขอนแก่น และ อาจารย์ทองสุข มันทาทร ศึกษาธิการจังหวัดกาฬสินธุ์ บุญคุณที่ผู้วิจัยได้รับ จากท่านมากมายมหาศาล ผู้วิจัยต้องขอกราบขอบพระคุณไว้ ณ ที่นี้เป็นอย่างสูง นอกจากนี้ ต้องขอขอบคุณ คุณวิจิตร บุษบา ที่รับภาระเป็นผู้ประสานงานกับทางมหาวิทยาลัย เนื่องจาก ผู้วิจัยอยู่ไกลเกินไปที่จะเข้าไปติดต่อด้วยตนเอง

ทุนในการวิจัยครั้งนี้ ได้รับการสนับสนุนจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน 4,200 บาท ผู้วิจัยขอขอบพระคุณไว้ ณ ที่นี้เป็นอย่างสูง

สุดท้ายนี้ขอกราบขอบพระคุณบุพการีที่เป็นผู้สร้างและสนับสนุนให้ผู้วิจัยมีสติปัญญา จนสามารถฟันฝ่าอุปสรรคจนทำให้การดำเนินชีวิตในปัจจุบันเป็นไปด้วยความราบรื่นและมี ความก้าวหน้าในชีวิต ความดีทั้งมวลขอมอบให้แด่ท่าน คุณพ่อ คุณแม่ และผู้มีพระคุณทุกท่าน และ คุณวนิดา บุญเติม ที่ให้กำลังใจเสมอมา

นายสุเทพ บุญเติม

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ณ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	4
คำนิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย	5
ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย	6
วิธีดำเนินการวิจัย	7
ลำดับขั้นในการนำเสนอข้อมูล	8
2 วรรณคดีที่เกี่ยวข้อง	9
3 วิธีดำเนินการวิจัย	41
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	41
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	41
ขั้นตอนในการวิจัย	46
เครื่องมือและการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	46
การเก็บรวบรวมข้อมูล	48
การวิเคราะห์ข้อมูล	50

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	51
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	123
บรรณานุกรม	143
ภาคผนวก	149
ประวัติผู้วิจัย	183

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	แสดงการสุ่มตัวอย่าง จังหวัด อำเภอกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย	42
2	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้รับการสัมภาษณ์	47
3	แสดงจำนวนและค่าร้อยละของแบบสอบถามที่แจกไปและได้รับกลับคืน	48
4	ค่าร้อยละของจำนวนผู้ให้การสัมภาษณ์ จำแนกตามตำแหน่ง อายุ ระยะเวลา ที่ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งปัจจุบันและวุฒิการศึกษา	51
5	ค่าร้อยละของจำนวนหน่วยงานที่มีการกำหนดนโยบายในการพัฒนาบุคลากร และหน่วยงานที่ไม่มีกำหนดนโยบายในการพัฒนาบุคลากร	53
6	ค่าร้อยละของจำนวนผู้ทำหน้าที่กำหนดนโยบายของหน่วยงาน	54
7	ค่าร้อยละของจำนวนหน่วยงานที่มีการศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาในการพัฒนา บุคลากรและหน่วยงานที่ไม่มีการศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาในการพัฒนาบุคลากร	56
8	ค่าร้อยละของจำนวนผู้ทำหน้าที่ศึกษา สํารวจ และวิเคราะห์ปัญหา และความ ต้องการในการพัฒนาบุคลากรของหน่วยงาน	57
9	ค่าร้อยละของจำนวนหน่วยงานที่มีการกำหนดจุดมุ่งหมายในการพัฒนาบุคลากร และหน่วยงานที่ไม่มีกำหนดจุดมุ่งหมายในการพัฒนาบุคลากร	58
10	ค่าร้อยละของจำนวนหน่วยงานที่มีการกำหนดแผนพัฒนาบุคลากรและหน่วยงาน ที่ไม่มีกำหนดแผนพัฒนาบุคลากร	60
11	ค่าร้อยละของกิจกรรมการพัฒนาบุคลากรที่หน่วยงานจัดลงในแผนงานหรือ โครงการพัฒนาบุคลากรที่หน่วยงานกำหนด	61
12	ค่าร้อยละของหน่วยงานที่ควรจะมีบทบาทต่อการพัฒนาบุคลากรของข้าราชการ ส่วนภูมิภาคสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ	62

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
13	คำร้อยละของกิจกรรมการพัฒนาศักยภาพที่หน่วยงานสามารถดำเนินการ ได้เอง	64
14	คำร้อยละของกิจกรรมการพัฒนาศักยภาพที่ดำเนินการแล้วมีประสิทธิภาพ มากที่สุด	65
15	คำร้อยละของกลุ่มข้าราชการแต่ละกลุ่มระดับที่ควรจะได้รับการพัฒนา	66
16	คำร้อยละของจำนวนหน่วยงานที่มีการประเมินผลการจัดกิจกรรมการพัฒนา บุคลากรและหน่วยงานที่ไม่มีการประเมินผลการจัดกิจกรรมการพัฒนา บุคลากร	68
17	คำร้อยละของวิธีการประเมินผลการจัดกิจกรรมพัฒนาศักยภาพในแต่ละวิธี การของหน่วยงาน	69
18	คำร้อยละของจำนวนหน่วยงานที่นำผลการประเมินการจัดกิจกรรมพัฒนา บุคลากรไปใช้	70
19	คำร้อยละของผลการประเมินการจัดกิจกรรมในการพัฒนาศักยภาพของ หน่วยงาน	71
20	คำร้อยละของปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับนโยบายและการกำหนดนโยบาย ในการพัฒนาศักยภาพของหน่วยงาน	72
21	คำร้อยละของปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการศึกษา สัมรวจและวิเคราะห์ ปัญหาและความต้องการในการพัฒนาศักยภาพ	73
22	คำร้อยละของปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการกำหนดจุดมุ่งหมายในการ พัฒนาศักยภาพของหน่วยงาน	74

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
23	คำร้อยละของปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการกำหนดแผนพัฒนาบุคลากร ของหน่วยงาน	75
24	คำร้อยละของปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการดำเนินการพัฒนาบุคลากร ของหน่วยงาน	76
25	คำร้อยละของปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการประเมินผลการพัฒนาบุคลากร ของหน่วยงาน	78
26	คำร้อยละของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามแยกตามเพศ อายุราชการ ระยะ เวลาที่ปฏิบัติหน้าที่ในระดับตำแหน่งในปัจจุบัน วุฒิการศึกษาในแต่ละกลุ่ม ระดับตำแหน่ง	79
27	คำร้อยละของความต้องการในการพัฒนาบุคลากรด้านการฝึกอบรมหรือ ประชุมเชิงปฏิบัติการ	82
28	คำร้อยละของความต้องการในการพัฒนาบุคลากรด้านการสัมมนาทาง วิชาการ	88
29	คำร้อยละของความต้องการในการพัฒนาบุคลากรในด้านการเผยแพร่ ข่าวสารทางวิชาการ	94
30	คำร้อยละของความต้องการในการพัฒนาบุคลากรด้านการนิเทศงาน	98
31	คำร้อยละของความต้องการในการพัฒนาบุคลากรด้านการศึกษาต่อหรือ ดูงานเพิ่มเติม	108
32	คำร้อยละของความต้องการในการพัฒนาบุคลากรด้านการไปทัศนศึกษา ดูงานและสังเกตวิธีการทำงาน	108

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่

หน้า

33	คำร้อยละของความต้องการในการพัฒนาบุคลากรด้านการโยกย้าย สับเปลี่ยนหน้าที่การงาน	114
----	--	-----